

B

Badanie kliniczne/lekarskie

Przemoc domowa zazwyczaj ma miejsce za zamkniętymi drzwiami, bez obecności świadków. Utrudnia to udowodnienie winy, zwłaszcza w przypadku znęcania się psychicznego (krzyk, wyzwiska, upokarzanie). Sytuacja zmienia się, gdy pojawiają się ślady fizycznej agresji. Obrażenia cielesne stanowią obiektywny dowód, który uwiarygadnia zeznania osoby pokrzywdzonej. Procesy karne ruszają często dopiero wtedy, gdy po siniakach czy innych ranach nie ma już śladu, dlatego tak ważne jest profesjonalne opisanie ich możliwie szybko po zdarzeniu. Kilka lat po uchwaleniu ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (obecne brzmienie ustawy)^[5] zauważono problem z dokumentowaniem obrażeń. Dlatego w nowelizacji wprowadzono przepis gwarantujący ofiarom bezpłatne badanie lekarskie oraz bezpłatne wydanie zaświadczenia o rodzaju i przyczynach urazów. Minister właściwy do spraw zdrowia został zobowiązany do stworzenia oficjalnego wzoru takiego dokumentu, aby jak najlepiej chronił on prawa osoby pokrzywdzonej (wzór zaświadczenia)^[6]. Prawo na mocy wcześniej wspomnianej ustawy, zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 5 - zapewnia osobom doświadczającym przemocy bezpłatne badanie lekarskie. Jego celem jest dokładne określenie typu i przyczyny powstałych urazów oraz wystawienie oficjalnego zaświadczenia, które potwierdza te ustalenia. Dokument ten zawiera dane pacjenta, osób towarzyszących oraz placówki medycznej, a także dokładny czas i miejsce badania. Kluczowym elementem jest szczegółowy wywiad dotyczący okoliczności powstawania urazów – ich czasu, miejsca oraz sposobu zadania. W części dotyczącej badania fizykalnego lekarz precyzyjnie opisuje każdą zmianę na ciele, podając jej lokalizację, wygląd, rozmiar i wpływ na organizm. Wszystkie obrażenia nanosi się na schemat sylwetki. Zaświadczenie kończy się opinią lekarską, która zawiera prawdopodobną przyczynę i czas powstania uszkodzeń ciała. Dokument ten może wystawić lekarz każdej specjalizacji, w tym lekarz rodzinny. Nie ma znaczenia czy badanie odbywa się w ramach NFZ czy w prywatnym gabinecie – w każdym przypadku ma ono skutecznie wspierać osobę dotkniętą przemocą. Szczególną uwagę należy zwrócić na to, że zaświadczenie lekarskie o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej to nie to samo co obdukcja. Zaświadczenie potwierdza obecność obrażeń, natomiast nie określa ich przyczyn ani powstawania mechanizmu i zawsze wydawane jest bezpłatnie.

Badanie kliniczne/lekarskie

Tylko oficjalna obdukcja sporządzona przez biegłego sądowego stanowi dowód wyjaśniający, jak i kiedy doszło do urazów. W toku postępowania karnego, taką opinię zleca prokuratura, i tylko wtedy jej koszt pokrywa państwo.^[1] Warto zaznaczyć, że lekarz oprócz badania przedmiotowego i wystawienia zaświadczenia, powinien także ocenić bezpieczeństwo osoby poszkodowanej, a także zebrać informacje o pozostałych członkach rodziny, zwłaszcza dzieciach. Ważne jest odnotowanie podjętych kroków prawnych, takich jak wszczęcie procedury „Niebieskie Karty”^[4] czy powiadomienie policji. Całą wizytę należy zakończyć wyznaczeniem terminu kontroli.^[2] Warto nadmienić, że w gabinecie lekarskim może pojawić się pacjent z ranami sugerującymi samookaleczenie. To ważne by pracownik ochrony zdrowia był świadomy, że traumatyczne przeżycia mają realny wpływ na występowanie zachowań autoagresywnych i które mogą sugerować, że dziecko doświadcza lub w przeszłości doświadczało przemocy.^[3]

TIP: Pamiętaj, brak opłaty za wizytę to obowiązek ustawowy. W razie pytań ze strony placówki, powołaj się na art.3 ust. 1 pkt 5. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, który gwarantuje ofiarom przemocy domowej bezpłatne badanie i zaświadczenie. Dobrym nawykiem jest posiadanie wydruku ustawy z zaznaczonym artykułem oraz wzoru zaświadczenia. Zwróć uwagę na to, aby zaświadczenie było wystawione na oficjalnym wzorze, który możesz pobrać, klikając w ten link^[6]

